

Відзив

**офіційного опонента на дисертацію Дісвої Тетяни Василівни
“Основи наукового планування клінічного прийому і вдосконалення
системи обліку праці стоматологів ортопедів”, представлену на здобуття
наукового ступеня доктора медичних наук, за спеціальністю 14.01.22 –
стоматологія.**

Актуальність теми дисертації

Однією з основних проблем сучасної ортопедичної стоматології в Україні є повсюдне застосування застарілих технологій та методів протезування. У державних установах перехід на сучасні методи протезування стримує відсутність єдиних стандартів часу та якості надання сучасних послуг, що не дозволяє надавати кваліфіковану адекватну часу ортопедичну допомогу. У приватних клініках нові технології стримуються невідповідністю фахівців, завищенням вартості для пацієнтів цих послуг. Це не тільки медична, але і соціальна проблема, так як доступність сучасних технологій підвищує якість життя наших пацієнтів.

Необхідність нормування клінічних та лабораторних етапів для оцінки якості протезування необхідно для збереження мережі державних ортопедичних клінік, на базі яких удосконалюються технології і методи зубного протезування.

Огже, проведення наукових клінічних досліджень щодо виявлення, нормування етапів виготовлення сучасних видів протезування на сьогоднішній день в Україні є особливо нагальною проблемою.

Науковий підхід до вирішення проблеми характеризується вибором автором задач дослідження. Дисертаційна робота безпосередньо пов'язана з пріоритетними напрямками медичної науки, а саме ортопедичної стоматології.

Робота є частиною планових науково-дослідних робіт ДУ «Інститут

стоматології НАМН України» «Розробка наукових основ диференційованого планування робочого дня лікарів стоматологів на ортопедичному прийомі» (№ДР 0100U001326) і «Розробка уніфікованої системи обліку та оцінки праці стоматологів ортопедів і зубних техніків на Україні» (№ДР 0103U000752), а її авторка є безпосередньою виконавицею фрагментів вищезазначених тем.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації та їх достовірність

Обґрунтованість та достовірність результатів роботи, наукових положень, висновків та практичних рекомендацій, що захищаються, базуються на достатньому об'ємі взаємодоповнюючого комплексу виконаних досліджень (здійснено клінічне обстеження і виконання та документування 84 781 етапу стоматологічного ортопедичного лікування) і адекватності поставлених задач та статистичній обробці отриманих даних.

При знайомстві з дисертацією звертає на себе увагу чіткість і послідовність вибору об'єктів спостережень, методів клінічних, досліджень; може бути трохи незвичних для робіт в області ортопедичної стоматології - аналітичний і логічний метод. Однак, взагалі застосовані методи цілком сучасні і адекватні поставленим завданням.

Автором проведено розрахунок часу та витрат на виготовлення 73 видів сучасних та традиційних зубних протезів, що дозволить впровадити та стандартизувати ці технології у всіх клініках України.

Дані хронометражних, візуальних, розрахункових і статистичних досліджень підтверджують необхідність і точність у проведенні досліджень, що дозволяє підвищити підвищує протезування усіх категорій пацієнтів.

Таким чином, вибір об'єктів і методів дослідження обумовлений поставленими завданнями. Планування аналітичних досліджень логічно і повністю відповідає меті роботи.

За матеріалами дисертації опубліковано 54 наукові праці, з них – 29

статті у наукових фахових виданнях, рекомендованих ВАК України, 1 монографія, 12 робіт у вигляді матеріалів науково-практичних конференцій, з'їздів.

Наявність первинних матеріалів перевірена на попередніх етапах роботи і підтверджується відповідними довідками.

Викладені наукові положення, висновки і практичні рекомендації повністю адекватні поставленій меті та завданням даного дослідження.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом і ступінь їх новизни.

Автором встановлено ряд офіційно ненормованих раніше (протягом більше 30 років їх широкого використання в клініці) видів і технологій виготовлення зубних протезів.

Вперше автором чітко визначена і описана послідовність клінічних та лабораторних етапів виготовлення сучасних зубних протезів, про калькулювати і клінічно обґрунтовані тимчасові витрати на виготовлення цих протезів.

Таким чином, представлені розробки мають безсумнівну практичну цінність, прийоми і способи, які застосувала авторка можуть отримати подальший розвиток в дослідженнях, присвячених удосконаленню технологічних етапів, підвищення якості протезів, спрощення методик виготовлення, або індивідуалізації цих етапів.

Наведене вище свідчить, про високий науковий рівень отриманих результатів у дисертаційній роботі та їх важливому прикладному значенні, що цілком відповідає вимогам ВАК України.

Наукове і практичне значення проведених досліджень

Наукове і практичне значення проведених досліджень і отриманих

результатів, на нашу думку, полягає в тому, що автором на базі комплексу проведених клінічних і аналітичних досліджень вперше науково обґрунтовано нормування роботи лікаря-стоматолога на сучасному етапі розвитку стоматологічної науки.

Практична реалізація результатів даного дослідження, дозволить значно підвищити якість лікування хворих та підняти на якісно новий рівень надання ортопедичної допомоги населенню України.

Оцінка змісту дисертації, зауваження

Дана дисертаційна робота виконана за традиційним планом, згідно основним вимогам ВАК України і складається з титульного аркушу, змісту роботи, переліку умовних скорочень, огляду літератури, 5 розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів досліджень, висновків, практичних рекомендацій, а також списку використаних джерел.

У вступі автор доводить актуальність теми, вказує на зв'язок з науковими програмами, визначає мету і задачі дослідження, об'єкт, предмет та прийоми дослідження. Також автором приводяться наукова новизна отриманих результатів та їх практичне значення, особистий внесок здобувача, що полягає в самостійному проведенні клінічних та аналітичних досліджень, оформленні первинної документації, аналізі та статистичній обробці результатів дослідження, приведені також дані про апробацію результатів дисертації, публікації тощо.

У вступі дисертантка чітко визначають необхідність проведеного дослідження, що впливає з короткого аналізу стану питання надання ортопедичної допомоги населенню України та сучасних досягнень світової ортопедичної стоматології, необхідності покращення ортопедичної стоматологічної допомоги за рахунок широкого впровадження стандартизації сучасних технологій.

В першому розділі, що складається з 2 підрозділів, наведено дані

літератури, що відображають сучасний стан проблеми нормування стоматологічних маніпуляцій, видів стоматологічної ортопедичної допомоги. Розділ викладено на 40 сторінках.

Як і вся дисертація, розділ написано добротною літературною мовою, загальний обсяг якого не перевищує 20% основної частини дисертації. В кінці розділу, згідно вимогам ВАК України, приводиться коротке резюме де ставляться питання про шляхи вирішення даної проблеми.

Щодо зауважень, відносно даного розділу, треба віднести, деяку перенасиченість літературними повідомленнями, особливо що стосується приводу методів обрахування трудових одиниць.

У розділі 2 „Матеріали та методи дослідження ” автором приведені методики визначення ненормованих та традиційних видів зубних протезів, методика хронометражних спостережень, методи аналітичної обробки інформації, використані при виконанні роботи.. Також розділ містить дані про методики клінічних та лабораторних досліджень, а також методів статистичної обробки даних. При цьому методи і об’єкти дослідження, цілком адекватні поставленим задачам і знаходяться на достатньо сучасному рівні. Зауважень, щодо викладення даного розділу немає.

В 3 розділі „Визначення величини витрат робочого часу лікарів-стоматологів на клінічних етапах надання основних видів ортопедичної допомоги” приведено результати аналітичних та розрахункових досліджень хронометричних показників етапів виготовлення сучасних конструкцій знімних та незнімних протезів. Авторкою наведені розрахунки за індексом часу і тривалості кожного елемента в виготовленні сучасних зубних протезів.

Розділ закінчується стислим наведенням отриманих результатів та висновками що до їх використання. Відносно зауважень, то їх практично в цьому розділі немає, за винятком деяких стилістичних помилок та тим, що розділ перевантажено проміжними висновками

В четвертому розділі приведені результати аналітичного обґрунтування і розрахунок відомчих норм часу, що витрачаються на

виготовлення зубних протезів. Зауважень до розділу немає.

В розділі “ Розробка і методичні основи диференційного планування робочого дня лікарів-стоматологів на ортопедичні прийоми”, авторка наводить результати досліджень по розробці диференційованих норм часу фахівців на клінічні етапи виготовлення основних видів зубних протезів в повній відповідності з їх індивідуальним об'ємом і структурою, наводить умовну схему планування робочого дня стоматологів-ортопедів, методику оперативного визначення тривалості надання ортопедичної допомоги, а також фіксованого часу призначення хворих на клінічний прийом і його закінчення.

У шостому розділі приводяться розрахунки норм часу на ті види стоматологічної ортопедичної допомоги, що були застосовані в ортопедичній стоматології останніми 20-и роками. Зауважень до розділу немає.

Надані в дисертації “Висновки”, “Практичні рекомендації”, вказані в повній відповідності з поставленими задачами та віддзеркалюють основні результати роботи і шляхи їх використання.

Список використаних джерел містить 416 наукових праць відповідно темі поданої до захисту дисертації і оформлено по порядку їх появи у тексті, згідно вимогам ВАК України.

Дисертацію викладено одним томом із загальним обсягом 537 сторінок і проілюстровано 225 таблицями.

Автореферат цілком відповідає суті і основним положенням дисертації і не перевершує запропонований ВАК-ом України обсяг.

З огляду на наведене вище, з повною впевненістю можливо заключити, що представлена робота до офіційного захисту, виконана на досить високому методичному рівні і безперечно заслуговує позитивної оцінки.

Висновок

Дисертаційна робота Дієвої Т.В. “ Основи наукового планування клінічного прийому і вдосконалення системи обліку праці стоматологів

ортопедів”, є завершеною, самостійно виконаною науковою роботою, у якій вирішено важливу наукову і, особливо, прикладну проблему – розроблено нормативи та хронометраж робочого часу лікаря-стоматолога на ортопедичному прийомі.

Наведені в роботі наукові положення обґрунтовані, висновки логічно випливають з матеріалу дисертації і цілком адекватні меті і завдання дослідження.

Наведене вище дозволяє заключити, що дисертаційна робота Дієвої Т.В. “ Основи наукового планування клінічного прийому і вдосконалення системи обліку праці стоматологів ортопедів”, по актуальності, науковій новизни та практичній значимості, цілком відповідає пункту 12 “Положення ВАК України”, а її автор заслуговує ошуканого ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.01.22. – стоматологія.

Завідувач кафедри
ортопедичної стоматології
Одеського національного медичного університету
доктор медичних наук, професор

